

El final de la teologia

"La jerarquia no s'interessa ja per les coses serioses, com la duració de l'eternitat o l'ordre de les tribus angèliques. S'interessen per la moral i la disciplina, i punt."

Posem primer la conclusió, i així es veurà de què parle; als capellans, als bisbes, al papa i al cardenal Ratzinger no els fa ni fred ni calent què pensem vostès o jo sobre l'origen de la segona persona de la Santíssima Trinitat, la transmissió del pecat original, o la física de la transubstanciació. Coses com aquesta, i més abstruses encara, eren matèria de debat apassionat durant els segles medievals i renaixentistes. Els predicadors s'esgargamellaven a les troncs defensant o atacant la immaculada concepció, les venedores del mercat es barallaven per l'explicació de la gràcia santificant, i el bon poble de Bizanci partia en quatre els cabells del sexe dels àngels. Eren èpoques teològals —més que no filosòfals— i apassionades, quan el personal anava a la foguera per no interpretar com calia els misteris celestials. Èpoques no tan remotes: recordem que a casa nostra l'últim condemnat per la Inquisició —mort per garrot, i cremat simbòlicament a València entre flames pintades— era un mestre deista, el pecat del qual era fer que els seus alumnes digueren "lloat siga Déu" en comptes d'"Ave Maria". Això passava a primers del segle passat, després de les llums i de la revolució francesa.

Ara, als territoris de la Santa Església Romana, la fe no val un duro. De manera que no necessiten condemnar ningú a la mort espiritual per diferències en el valor dels misteris. Simplement perquè no els importen gens, els misteris, aquest és el drama: la jerarquia no s'interessa ja per les coses serioses, com la duració de l'eternitat o l'ordre de les tribus angèliques. S'interessen per la moral i la disciplina, i punt. El cas és que un teòleg pot, per exemple, posar subtilment en dubte la doctrina sobre la immortalitat de l'ànima espiritual, com fa poc han fet en la molt seriosa revista *Concilium*, i no passa absolutament res. La jerarquia el deixa en pau; és un tema que no molesta. I quin teòleg seriós es creu ara mateix que el cos fisiològic de la Mare de Déu, carn i ossos i tot, va "pujar" al cel, al costat del cos material del seu fill? Ara, si la meitat del clero regular i secular no es creu tal cosa, no hi ha problema: cap Ratzinger no els ha de molestar per això.

Ratzinger, cada matí, arriba a les nou en punt al palau que va ser de la Universal i Romana Inquisició, i ara es diu Congregació per la Doctrina de la Fe, i es posa àrduament a la faena que li agrada: dir que no a *tota novetat*, allà on despunte. Novetats vol dir qualsevol

olor a feminisme o a femella, qualsevol excepció que justificaria un avortament, qualsevol referència a l'ús del preservatiu, i qualsevol forma de sexe no conjugal i no reproductiu. "Pense que tinc l'obligació de protegir el poble", diu, ensenyant-los quina és la nostra fe. El pas és recte i estret, això és que cal explicar cada dia, amb l'acció de la disciplina: qui no vulga fer la via recta, que abandone; fora de la càtedra, del clero i de l'església si cal. Ací som gent d'ortopraxi rigorosa.

Aquesta és la qüestió: que no els importa l'ortodòxia, com abans, sinó l'ortopraxi. No importa què cal pensar, sinó què cal fer. La ciència de Déu i dels misteris pot ser ampla i laxa, la disciplina moral és estricta. L'última encíclica que parlava de teologia va se la *Humani Generis*, de Pius XII, sobre la Bíblia i l'origen de l'home (el llibre del Gènesi, no cal interpretar-lo literalment, diu, quin descans). Totes les altres, després d'aquella, només han parlat de moral.

L'última del papa d'ara, que es diu *l'Esplendor de la veritat*, diries que havia d'ocupar-se del dogma, pel títol. Però no: l'única veritat que resplendeix, és que el papa de Roma, i Ratzinger, tenen l'última paraula sobre allò que els fidels poden o no poden fer; i si badeu, també sobre el que podem fer els altres. I no pensem que tot això als "altres" no ens afecta. Al contrari, el final de la teologia, la seua dissolució en l'imperi de la moral, és la pitjor evolució possible de l'Església: perquè deixa d'ocupar-se de les seues coses, i s'ocupa cada dia més de les nostres. D'on es pensen vostès, si no, que ve tanta bel·ligerància "pro-vida", justament ara, tant d'escàndol per un repartiment de condons, o tanta influència de l'Opus Dei? Ve del final de la teologia. Ve del fet que el centre de l'Església de Roma ja no és la fe en el Déu d'Abraham, en les llengües de foc de l'Esperit Sant o en la resurrecció de la carn (això sí que valia la pena!). El centre és ara la moral i la disciplina, convertides en senyal i contingut de la fe i de la fidelitat. Com diu un teòleg, dels pocs que van quedant: "La fe del pensament s'aplana i s'aixafa contra la fidelitat del comportament". Un desastre, què volen que els diga. Un signe més del pobre temps que corre. **Joan F. Mira**